

TEMA ADI : Çocuk Dünyası

METİN ADI : Sürpriiiiiiz!

METNE HAZIRLIK

1. Sevdiğiniz bir kişi size sürpriz yaptığında neler hissedersiniz? *Mutlu olurum.*
2. Daha önce, sevdiğiniz birine sürpriz yaptınız mı? Yaptıysanız yaşadıklarınızı anlatınız. *Arkadaşıma doğum gününde hediye almıştım ve çok mutlu olmuştu.*

Metni sesli okuma yöntemine göre okuyunuz. Bu yöntemde, metin bir kişi tarafından örnek okunur. Ardından vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat edilerek işitilebilir bir sesle okuma yapılır.

SÜRPRİİİİİİZ!

Cuma günü son derste, öğretmenimiz pazartesi günü bize bir sürprizinin olacağını söyledi. Başka da bir şey söylemedi. Doğrusu, sürprizin ne olduğunu çok merak ettik. Hafta sonu birbirimizi telefonla arayarak, sürpriz hakkında konuştuk. Ne yazık ki hiç kimsenin bir fikri yoktu. Ne Emel'in, ne Müge'nin, ne de Jankat'ın. Derya bile hiçbir şey bilmiyordu. Pazartesi sabahını iple çektik. İp uzadıkça uzadı ve pazartesi sabahı, bir türlü gelmek bilmedi. Geldiği zaman da gözlerimizden uyku akıyordu. İstiklâl Marşı'nı ve Andımız'ı okuyarak sınıfa girdik.

Çok geçmeden öğretmenimiz geldi. Derdimiz Türkçeydi. Biz, Türkçe dersini çok severiz. Öğretmenimiz, arada bir, bir konu hakkında düşündüklerimizi yazdırır. Bazen de güzel bir öykü okur. O öykülerin tadına doyamayız. Öykü biter ama içimizde bir yerde kaldığı yerden devam eder.

Dersin sonuna doğru boş zamanımız kalırsa, öğretmenimizin seçtiği bir konuda konuşuruz. Ama şimdi heyecanla, öğretmenimizin bize yapacağı sürprizi bekliyoruz.

Öğretmenimiz:

— Şimdi size “Zaman Nerede Oturur?” adlı bir masal okuyacağım, dedi.

Acaba sürpriz bu muydu? Bilmiyorduk ama, masalın adını çok sevmiştik. Öğretmenimiz masalı okumaya başlamadan önce fikir yürütmeye çalıştık. Jankat:

- Kesin Eyfel Kulesi'nde oturuyordur, orası çok yüksek, dedi.
- Hiç de değil, Everest tepesi daha yüksek, dedi İlker.
- Everest'e çıktıysa aşağı inmesi nasıl mümkün olabilir ki! dedi Emel.
- Belki de inmek istemez, dedi Dilek.

(...)

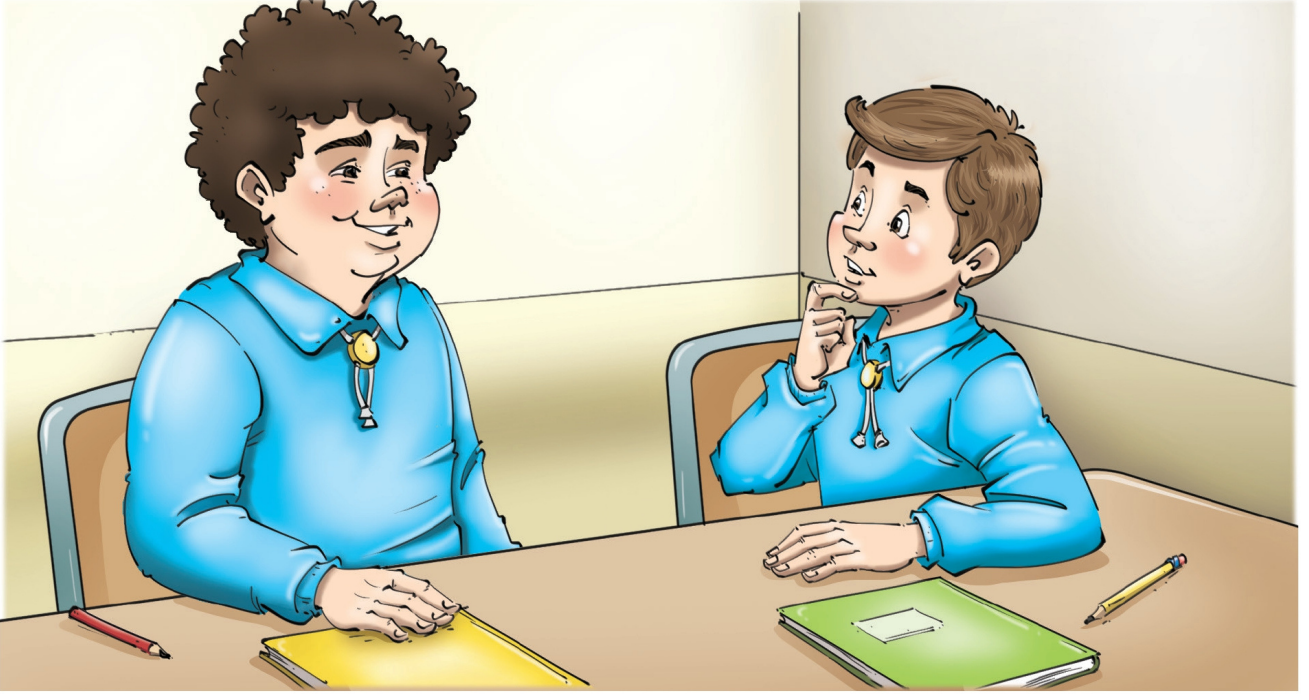
- Bizim ülkemizde oturursa hiç fena olmaz, dedi Osman.
- Acaba söylesek, bizim sınıfa da oturmaz mı? dedi Işıl. Hem derslerimizi de dinler.
- Evet, ona söyleriz, biz yazılı olurken hiç geçmez, dedi Emel.
- Ya yazılımız kötü geçiyorsa, dedi Mete.
- Olsun, o zaman da annemize babamıza “Yazılımız kötü geçti.” demek zorunda kalmayız, dedi Abdullah.
- Doğrusu ben zamanın bize gelmesini, gece bizde kalmasını ve hiç geçmemesini dilerim, dedi Derya.

O zaman Derya'nın çok uykusu geldiğini anladık. Öğretmenimiz gülümseyerek bizi dinliyordu. Zamanla ilgili düşüncelerimizin çok müthiş olduğunu düşünüyordu herhâlde. Ama bize hiçbir şey söylemedi.

— Haydi şu masalı okuyalım, dedi öğretmenimiz. Biz de uslu uslu dinlemeye hazırlandık. Müge birden atıldı ve:

— Bu söylediklerimiz doğru olamaz, zaman otursa otursa bir saatin içinde oturur, dedi, kolundaki saati göstererek.

Şu Müge, ne kadar akıllı bir arkadaşımız! Bu kol saatini, babası ona geçen yıl sınıfı pekiyi ile geçtiği zaman almıştı. (...)

Müge'nin sözleri bitince öğretmenimiz masalı okumaya başladı. Henüz birkaç cümle okumuştuk ki kapı çaldı ve sürpriz sınıfa girdi. Gerçekten büyük bir sürprizdi bu. (...) Biz şaşkın şaşkın ona bakarken, öğretmenimiz:

— İşte size sürprizim bu. Sınıfımıza yeni bir arkadaş katılacak. Adı Hamza, dedi.

Hep birlikte Hamza'ya:

— Hoş geldin Hamza, dedik.

Hamza Ankara'dan gelmişti. Babası polisti. Babasının tayini Ankara'dan İstanbul'a çıkınca ailece İstanbul'a taşınmışlardı.

Öğretmenimiz Hamza'yı arka sıralardaki Emre'nin yanına oturttu. Çünkü hangi sırada oturursa otursun Hamza için tahtayı görmek, sorun olmaz.

Sırayla Hamza'ya kendimizi tanıttık. Sınıfımızda yabancılık çekmemesini söyledik. Bir derdi olursa ona yardımcı olacaktık. Hamza gösterdiğimiz ilgiden çok memnun olmuştu. (...)

Sürprizin şaşkınlığını üstümüzden attıktan sonra öğretmenimiz:

— Haydi, masalımızı okumaya devam edelim, dedi.

Ama işte tam o sırada zil çaldı ve öğretmenimiz masalı başka bir derste okumanın iyi olacağını düşündü. İyi de etti. Zaman su gibi akıp gitmişti çünkü. (...)

Melek ÇE

Uykucu Bir Sınıf Başkanımız Var
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin anlamlarını cümledeki bağlamından hareketle tahmin edip yazınız. Tahminlerinizin doğruluğunu sözlüğünüzden kontrol ediniz. Anlamını öğrendiğiniz kelimeleri sözlüğünüze yazarak bunları birer cümlede kullanınız.

Cuma günü son derste, öğretmenimiz pazartesi günü bize bir sürprizinin olacağını söyledi.

sürpriz: Sürpriz demek, birine hiç beklemediği anda güzel bir şey yapmak ya da vermek.

Cümlem: Babam akşam eve gelirken bana kitap getirdi, bu benim için güzel bir sürpriz oldu.

Bazen de güzel bir öykü okur.

öykü: Başından geçen ya da hayal edilen olayların yazıya dökülmüş hâlidir.

Cümlem: Öğretmenimiz bize çok güzel bir öykü okudu, hepimiz dikkatle dinledik.

Öğretmenimiz masalı okumaya başlamadan önce fikir yürütmeye çalıştık.

fikir: Bir konu hakkında düşündüğümüz şeydir.

Cümlem: Yeni oyun için çok güzel bir fikir buldum, arkadaşlarıma anlatacağım.

Zamanla ilgili düşüncelerimizin çok müthiş olduğunu düşünüyordu herhâlde.

müthiş: Çok güzel ya da çok etkileyici demektir.

Cümlem: Dün izlediğimiz film gerçekten müthişti, hiç sıkılmadan sonuna kadar izledim.

Babasının tayini Ankara'dan İstanbul'a çıkınca ailece İstanbul'a taşınmışlardı.

tayin: Birinin iş yerinin başka bir yere değiştirilmesidir.

Cümlem: Amcamın tayini başka bir şehre çıktı, bu yüzden oraya taşınacaklar.

2. ETKİNLİK

Metne, iki farklı başlık belirleyiniz. Bu başlıkları ve belirleme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım: Sürpriz Misafir

Belirleme nedenim:

Hamza sınıfa girince öğretmen 'işte size sürprizim' demiş. O yüzden bu hikâyeye 'Sürpriz Misafir' denebilir.

İkinci başlığım: Yeni Başlangıç

Belirleme nedenim:

Hamza'nın babasının işi başka şehre çıkmış, onlar da taşınmış. Hamza yeni sınıfa başlamış. Bu yüzden adı 'Yeni Başlangıç' olabilir.

3. ETKİNLİK

Metnin konusu olan görseli işaretleyiniz.

4. ETKİNLİK

Bütün metinlerin bir konusu olduğu gibi ana fikri de vardır. Ana fikir, yazarın metnini yazarken okuyucuya vermek istediği mesajdır. Metnin ana fikri bir cümleyle ifade edilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi metnin ana fikridir? İşaretleyiniz.

Sürprizler, düşünmediklerimizin ve beklemediklerimizin gerçekleşmesidir.

Sürprizler sadece doğum günlerinde yapılır.

Derslerin zevkli geçmesi öğretmene bağlıdır.

Bazı arkadaşlıklar çok değerlidir.

5. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Öğretmen, öğrencilerine sürpriz yapacağını ne zaman söylüyor? **Cuma günü son derste söylüyor.**
2. Öğretmenin, öğrencilerine sürprizi nedir? **Sınıfa yeni bir arkadaş gelmesi.**
3. Öğrenciler, sürprizi gördüklerinde nasıl davranıyorlar? **Çok şaşırdılar.**
4. Hamza İstanbul'a neden geliyor? **Polis babasının tayini çıktığı için İstanbul'a geliyor.**
5. Sürprizden sonra sınıfta neler yaşanıyor? **Öğrenciler Hamza'yla tanışıyor ve onun yabancı hissetmemesine çalışıyorlar.**

6. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerdeki altı çizili kelimelerin yerlerini değiştirdiğinizde cümlelerin anlamlarında bir değişiklik meydana geliyor mu? Düşününüz.

“Ahmet kırmızı bir gömlek giymişti.”

“Özge kendine al bir etek aldı.”

Yazılışları farklı, anlamları aynı olan kelimelere **eş anlamlı kelimeler** denir. “Kırmızı” ve “al”, yazılışları farklı olmasına rağmen anlamları aynı olan eş anlamlı iki kelimedir. Bu bilgiye göre aşağıda verilen kelimeleri örnekteki gibi eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1	yaşlı
2	hediye
3	kirli
4	yanıt

3	pis
4	cevap
2	armağan
1	ihtiyar
	temiz

7. ETKİNLİK

“Okulum Açılıyor” metni ile “Sürpriiiiiiz!” metnini aşağıdaki özelliklere göre karşılaştırınız. Hangi özellik hangi metne aitse onun altındaki kutucuğu işaretleyiniz.

Ölçütler	Okulum Açılıyor	Sürpriiiiiiz!
Paragraflar hâlinde yazılmıştır.		✓
Metinde kahramanlar vardır.		✓
Diyaloglar önemli yer tutar.		✓
Cümlelerden meydana gelmiştir.		✓
Her satırda bir dize vardır.	✓	
Duygu ön plandadır.	✓	
Olay ön plandadır.		✓
Kelimelerin büyük çoğunluğu gerçek anlamının dışında kullanılmıştır.	✓	

“Okulum Açılıyor” metninin türü şiiirdir. “Sürpriiiiiiz” metni ise düzyazı olup hikâye edici özelliği taşımaktadır. Şiir biçim olarak dizelerden meydana gelirken düzyazı metinler cümlelerden oluşur. Bazı şiirler, dörtlükler hâlinde yazılır. Buna kıta denmektedir.

Düzyazı metinlerde paragraflar, metnin bölümleridir. Hikâye edici türdeki metinlerde paragraflar, serim (giriş), düğüm (gelişme) ve çözüm (sonuç) bölümlerini oluşturur. Serim bölümünde olayla ve ana karakterlerle karşılaşırız. Düğüm bölümünde olayların öncesini, nasıl geliştiğini ve karakterler arasındaki çatışmayı ve diyalogları görürüz. Sonuç bölümünde olayların nasıl çözüldüğüne tanıklık ederiz.

8. ETKİNLİK

“Sürpriiiiiiz!” metninden alınan aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerde kullanılan noktalama işaretlerini söyleyiniz.

— İşte size sürprizim bu. Sınıfımıza yeni bir arkadaş katılacak. Adı Hamza, dedi.

Cümlelerde kullanılan noktalama işaretleri konuşma çizgisi (—), nokta (.) ve virgül-
dür (,). Bu noktalama işaretleri dilimizde yaygın olarak şu görevlerde kullanılır.

Konuşma çizgisi (—)

1. Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır.

— Sen de bizimle gelecek misin?

— Anneme sormam lazım.

Nokta (.)

1. Cümlelerin sonuna konur.

Sabah erken kalkacağım.

2. Bazı kısaltmaların sonuna konur.

Cad. (cadde), Prof. (profesör),
Dr. (doktor)

3. Sayılardan sonra, sıra bildirmek için “-ıncı, -inci” ekinin yerine konur.

İdiller 7. katta oturuyorlar.

4. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

15.02.2013 tarihinde doğdum.

Virgül (,)

1. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.

Bahçeli, kırmızı boyalı bir evleri vardı.

2. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

Çok sinirlenmiş, yüzü kızarmıştı.

Yukarıda verilen bilgilerden faydalanarak aşağıdaki cümlelerde () gösterilen yerlere uygun noktalama işaretlerini yazınız.

(—) Yarınki geziye Ahmet(,) Nehir ve Filiz de gelecek(.)

(—) Belki ben gelemem(,) Kendimi iyi hissetmiyor(,) arabaya binince daha kötü olacağımdan korkuyorum(,)

(—) Dişlerimi fırçaladım(,) saçlarımı taradım(,) kıyafetlerimi giyindikten sonra evden çıktım(,)

9. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında sizden istenilen çalışma doğrultusunda hazırlamış olduğunuz yazınızı arkadaşlarınıza okuyunuz. Siz de onların yazdıklarını dinleyiniz. İstiyorsanız öğretmeninizin kontrolünde tahtaya çıkarak yazdıklarınızı okuyabilirsiniz. Ardından arkadaşlarınızla boş vakitlerinizde zamanınızı nasıl geçirdiğiniz hakkında konuşunuz. Konuşmanızı yaparken kelimeleri anlamına uygun kullanmaya dikkat ediniz.

10. ETKİNLİK

Aşağıda verilen görseli inceleyerek paragrafı okuyunuz.

Savaşlar yüzünden birçok çocuk ülkesini, evini hatta ailesini terk etmek zorunda kalıyor. Bu çocuklardan şanslı olanlar farklı ülkelerde okullara gidebiliyorken birçoğu büyük bir özlem içinde bir yerden başka bir yere savruluyor. Dünyaca bilinen Türk misafirperverliğinin de etkisiyle birçok ülkeden çok sayıda çocuk ülkemizde eğitim alıp hayatlarına devam edebiliyor.

Suriye’de savaşın tahrip ettiği bir kent

Sınıfınıza yabancı bir ülkeden yeni bir öğrencinin geldiğini düşününüz. Onun kendini daha iyi hissetmesi ve okulunuza alışması için neler yapar, ona nasıl davranırdınız? Aşağıdaki yazma alanına yazınız. Yazınızda anlamını yeni öğrendiğiniz kelimeleri kullanarak yazınıza başlık koymayı unutmayınız. Yazınızı bitirdikten sonra tekrar okuyunuz. Yazım ve noktalama yanlışlarınız varsa bunları düzeltiniz. Yazınızı arkadaşlarınıza okuyarak paylaşınız.

Yeni Arkadaşım

Sınıfımıza başka ülkeden bir öğrenci geldi. Ona “Hoş geldin” dedim. Yanına oturdum ve kendimi tanıttım. Tenefüste birlikte oyun oynadık. Okulu gezdirip öğretmenimizi anlattım. Böylece yeni arkadaşımız mutlu oldu ve kendini yalnız hissetmedi. Biz de yeni bir dost kazandık.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Aile büyüklerinizden yardım alarak bir uçurtma yapınız. Yaptığınız uçurtmayı “Haydi Uçurtma Yapalım” metninin işleniş sürecinde sınıfa getiriniz.